

Det største bud – den største
kjærlighet, side 5

Nåde – fra begynnelse til
ende, side 8

Abrahams tro og hva den
virket, side 10

Arvesynden
side 12

Nr. 3 2015 - 35. ÅRGANG

BIBEL OG BEKJENNELSE

UTGITT AV DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

«Døden rammet alle mennesker» (ROM 5,12)

AV EGIL EDVARDSEN

Er det noe som er sikkert i denne verden, er det at vi en gang skal dø, alle sammen. Døden gjør ingen forskjell på folk. Den rammer alle, ikke bare gamle, men også unge. I Den Lutherske Bekjennelseskirke har dette blitt en helt konkret erfaring dette siste året. Døden har rammet gammel som ung.

I begynnelsen av året døde LBKs mangeårige pastor Alvar Svenson. 28 august døde så en annen av LBKs trofaste støtter, Lage Westerberg, 76 år gammel. Han var formann i St Jakobs forsamling i Öjebyn utenfor Piteå i Sverige. Både Alvar og Lage hadde vært med i LBK i Sverige siden starten i 1974. To uker senere, lørdag 12 september, døde Olga Edvardsen, 93 år gammel. Hun hadde vært et aktivt og trofast medlem i St Lukas forsamling i Stavanger siden starten i 1981. Både Lage Westerberg og Olga Edvardsen var godt oppi årene og hadde levd et langt og godt liv, og selv om det alltid er vondt når noen dør, er det likesom lettere å akseptere når gamle dør. Verre er det å akseptere når unge dør. Det virker så meningsløst. De har jo livet foran seg, ikke bak seg. Slik ser i alle fall vi mennesker på det. Dagen etter at Lage og Olga ble begravd i hver sin forsamling, om kvelden lørdag 19. september, skjedde så det ufattelige og tragiske at en ung kvinne, Jenny Karlsson, brått og brutalt ble drept i en tragisk trafikkulykke på riksveien mellom Ljungby og Växjö i Småland. Hun var alene i bilen da hun kolliderte med en elg. Hun var bare 20 år gammel, og hadde vært medlem i St Markus forsamling i Ljungby siden hun ble døpt. Vi ble på ny minnet om sannheten i Paulus' ord: «Døden rammet alle mennesker» (Rom 5,12).

I forbindelse med Jenny Karlssons død skrev formannen i LBK Sverige og pastor i St Markus forsamling, Ingvar Adriansson, følgende ord:

Vi lever alle i en sjokktilstand etter Jenny Karlssons plutselige død i den forferdelige elgulykken. Man kjenner seg tom og maktesløs over at en så ung og vakker jente plutselig rives bort helt uten forvarsel. Hvordan skal vi kunne gå videre, og hvordan skal vi kunne hjelpe og trøste hverandre i denne vanskelige situasjonen når vi kjenner oss så maktesløse? Det er lett å begynne å tenke at dette ikke er rettferdig!

Astrid Lindgren skal ha sagt: «Man skal leve så man blir venn med døden.» Går det virkelig an å bli venn med døden? For de aller fleste er det nok heller tvert imot. Redselen for døden er meget vanlig. Man kan klare å fornekte den så lenge man ser den bare på avstand.

Mange prøver fortvilet «å bli venn med døden», forsoner seg med tanken på at livet en dag tar slutt. Men venn med døden kan man bare bli ved å være venn med Jesus. Ingen død kan hindre Jesu venner å nå målet. Jesus har forvandlet den til en port inn til paradiset. En kristens død kan være voldsom eller en stille innsovning, plagsom eller angstfylt. Husk likevel på at ingen omstendigheter forandrer noe på Jesu løfte til den som tror.

Uansett hvordan døden kommer, fører den deg inn i herlighetens rike. Der har vi trøsten og hjelpen i denne situasjon. Om vi begynner å spekulere, fundere og søke svar på hvorfor dette skjedde, får vi aldri noe svar, men bare uvisshet og fortvilelse.

Jenny ble døpt i den treenige Guds navn, i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn, det navn som er over alle navn, og som en dag alle mennesker skal bøye seg for. Guds veier er ikke alltid våre veier, og våre veier er ikke alltid hans. Men han har en eneste hensikt med vår vandring her på jorden, og det er at vi skal kjenne ham.

Å ha Jesus til venn er helt gratis. Det kan ikke kjøpes for penger. Å ha Jesus til venn innebærer at han har regnet alle dine dager. Å ha Jesus til venn betyr at han bærer deg og leder deg gjennom livet. Å ha Jesus til venn innebærer også at han henter deg til sin himmel når ditt timeglass har runnet ut.

Moderne psykologi kan gi svar på en del spørsmål, men bare Bibelen kan gi sjelen trøst i en slik vanskelig situasjon. Den har trøstet mennesker i mer enn 2000 år. Guds aller største ønske er at også du skal bli venn med Herren Jesus og få den trøst som denne verden ikke kan gi. Blant mange andre steder i Bibelen kan du lese Salme 23, Job 11,25-27, Job 10,11-15, Rom 14,7-9, Rom 8,35.38-39, Åp 7,9-17, for å få trøst i møte med døden.

Når Gud anklages for det onde i verden

AV TOR JAKOB WELDE¹

Troende har til alle tider strevd med spørsmålet om all lidelsen i verden. Vi hører daglig om krig og terror, jordskjelv og andre katastrofer. Hvordan kan Gud tillate at slike forferdelige og tragiske ting rammer mennesker? For han tillater det jo, selv om han er allmektig. Men å *anklage* Gud for det onde er egentlig vantro. En kristen bør aldri anklage Gud. Det er viktig å skille mellom to ulike måter å utspørre Gud: den *syndige* måten, når man stiller spørsmål til Gud ut fra arroganse og vantro – og på den annen side, den måten troende som Job og David midt i store prøvelser ropte ut sine spørsmål til Gud: «Hvorfor, Herre? Hvor lenge? Vil du glemme meg for alltid?» De urolige spørsmålene deres oppsto fra troen, ikke fra vantro. De kjente Herren som den som jo er god, rettferdig, barmhjertig og kjærlighetsfull, og *derfor* spurte de: «Hvorfor, Herre?»

Ingenting er nytt under solen, men det kan virke som om det nå i vår tid forekommer mer av de syndige anklagene mot Gud enn i tidligere tider. Mange anklager Bibelens Gud for å være ond og grusom. Man mener det er Guds feil at det fins ondskap i verden, når det i stedet er vi syndige mennesker som burde innse at dette er *vår* skyld. Andre sier: «Avskaff all religion, på søppeldyngen med hele forestillingen om en Gud! Så vil verden bli et mye fredeligere og lykkeligere sted.»

Den såkalte opplysningstiden for om lag tre hundre år siden førte med seg en ny mentalitet. «Theodicé» er tittelen på en berømt bok

skrevet av den tyske filosofen Gottfried W. Leibniz, og ordet *theodicé* betyr «Guds rettferdiggjørelse». Mens den lutherske reformasjonen hadde fokusert på spørsmålet om menneskets rettferdiggjørelse – «hvordan kan jeg, et syndig menneske, bli rettferdig for Gud?» - begynte man i stedet under opplysningstiden å tenke på *Guds* rettferdiggjørelse. Leibniz ville i boken sin forsvare Gud mot anklager fra de vise som rundt år 1700 var blitt så utrolig kloke og satte all sin lit til den menneskelige fornuft. Hermann Sasse skriver: «Under reformasjonen sto mennesket som en tiltalt framfor Guds domstol. Nå i Theodicéens tidsalder har mennesket satt seg selv på dommersetet og plassert Gud på tiltalebenken. Hvordan kan Gud, som er helt fullkommen, tillate både ondskap og lidelse i verden? *Finnes* det en Gud? Kan jeg tro på en Gud som tillater ting som - etter mine begrep - en kjærlighetens Gud ikke ville ha tillatt; sykdom og død, pest og hungersnød, krig og blodsutgytelse?!»²

Behovet for lov og evangelium

«Vi er alle tiggere, det er sant,» sa Martin Luther. Men det moderne «opplyste» mennesket sitter i stedet på sin høye hest og mener at mennesket er fritt og godt, og dets fornuft har evnen til å utforske alle verdens og menneskehetens mysterier. Så stol på din forstand, tro på deg selv! Når *fornuften* tillates å være dommer i åndelige ting, forsvinner mer og mer av innsikten om at «jeg er en syndig tigger». Om og mot dette skriver Luther:

«[Arvesynden] er en så dyp fordervelse i naturen at ingen fornuft kan fatte den, men den må tros ut fra Skriftens åpenbaring» (De schmal-kaldiske artikler, III.1,3).

Mye av kristen apologetikk i vår tid konsentrerer seg mest om filosofiske argumenter, logikk og fornuft. Men det mennesker framfor alt behøver å høre når de fristes til å anklage Gud for det onde i verden, er «lov og evangelium». Guds ord forteller oss hva som er roten til all lidelse og all ondskap, nemlig synden. Vi – ikke Gud – er ansvarlige for synden. Vi – ikke Gud – må anklages. Gud er hellig og rettferdig. Å hevde at han er urettferdig og ond, er en løgn fra djevelen. Mennesker som anklager og legger skylden på Gud, trenger å bli fortalt at de synder når de gjør dette. «La det stå fast at Gud taler sant, men hvert menneske er en løgner» (Rom 3,4). Loven behøves, «for at hver munn skal tie og hele verden stå skyldig for Gud» (Rom 3,19). Guds lov viser oss vår synd og forbereder oss for evangeliet. Og bare evangeliet, ingenting annet, kan overbevise oss om at Gud virkelig er god og rettferdig, barmhjertig og kjærlighetsfull. Derfor skal vi stole på Den Hellige Ånds guddommelige kraft. Bare *Han* kan overbevise mennesker om at «Gud er kjærlighet» (1 Joh 4,8). Og det gjør han ved evangeliet, ordet om korset, som er en dårskap for menneskets falne fornuft.

Evangeliet dytter oss vekk ifra spørsmål som «Hvor var Gud? Hvorfor hjalp han ikke? Hvorfor lot han dette skje? Hvorfor hindret han ikke disse forferdelige hendel-

sene?» Etter at vi har kjent loven i hjertet vårt, og øynene våre er blitt åpnet for det herlige og overraskende evangeliets budskap, glemmer vi helt å anklage og beskyldte Gud. For evangeliet er så sjokkerende gode nyheter, det er noe som ikke kunne ha blitt oppfunnet i noe menneskes tanke og fornuft: at Gud la *all skylden* på sin egen elskede og syndfrie Sønn, at Jesus tok på seg skylden for alle våre overtredelser, hver syndig tanke, ord og gjerning. Det var våre sykdommer han bar, våre lidelser han led. Istedenfor oss led han, av kjærlighet til oss. Vi kan si at Kristi kors er senterpunktet for all menneskelig lidelse. Og korset er virkelig svaret på alle våre problemer, seieren over all ondskaps makt.

Pastor Michael Müller fra Hartenstein i Tyskland skriver i sitt foredrag: «Ingen bør si noe om Gud før han har betraktet og grunnet på smerten og lidelsen til mannen på korset, og årsaken til at alt dette skjedde.» «Hvorfor, Herre?» spør det hardt prøvede hjertet. Det samme som Jesus sa på korset: Min Gud, min Gud, *hvorfor?* Hvorfor har du forlatt meg? Jesus ble forlatt istedenfor oss, på grunn av våre synder. Ingen har noen gang lidd så mye som ham.

Gud regjerer over verden

Gud er den Allmektige som i begynnelsen skapte en vidunderlig og feilfri verden. Det onde kom inn i verden med Satan som fristet de første menneskene til synd. Skaperen hindret ikke Adam og Eva i å bruke sin gudgitte frie vilje på en helt feil måte. Det er ikke lett å forstå forholdet mellom Guds ledelse og kontroll over skaperverket - og det onde som skjer. Men ut fra det som presenteres for oss i Skriften, har lutherske dogmatikere gjort en firedelt distinksjon når det gjelder Guds håndtering av det onde: Tillatelse (*permissio*) – hindring (*impeditio*) – styring (*directio*) – begrensning (*determinatio*).

1. Gud *tillater* at det skjer mange onde ting her i verden. Men dette betyr ikke at han godkjenner det onde eller at han ikke bryr seg; nei, Gud hater ondskaper. David sier: «Du er en Gud som ikke tåler urett. Ingen onde får bo hos deg. Ingen hovmodige får tre fram for dine øyne. Du hater alle som gjør ondt» (Sal 5,5-6).

2. Det er også slik at Gud *hindrer* mye ondt som mennesker planlegger å gjøre. Balak, konge i Moab, ville at profeten Bileam skulle forbanne det utvalgte israelfolket. Men Gud satte en stopper for dette, og i stedet måtte Bileam forkynne en av de herligste messianske profetiene i Det gamle testamente (4 Mos 22-24).

3. Gud *styrer* menneskers gjerninger i den retning han vil. Det som mennesker planla med ond hensikt, vender Gud iblant til noe godt. Josef trøstet brødrene sine da de fryktet at han ville hevne seg på dem fordi de hadde solgt ham som slave: «Dere tenkte å gjøre ondt mot meg, men Gud tenkte det til det gode. For han ville gjøre det som nå er hendt, og berge mange menneskeliv» (1 Mos 50,20).

4. Gud *begrenser* skadeverket de falne skapningene hans stadig prøver å iverksette. Også Satan er helt bundet av de rammene den Allmektige setter for ham, som vi ser i Jobs bok: «Da sa Herren til Satan: «Alt det han eier, er i din makt. Men ham selv får du ikke legge hånd på.» - - - «Da sa Herren til Satan: «Han er i din makt. Spar bare livet hans!» (Job 1,12; 2,6).³

Vi ser altså i Skriften at Gud noen ganger *tillater* at onde ting skjer, mens andre ganger *hindrer* han det onde. Herrens veier er uransakelige for oss, vi kan ikke alltid forstå det han gjør. Men hvor viktig det er at vi holder oss til det Gud har sagt oss i sitt ord, og ikke til hva vi selv tenker og synes er

rett. Vi er kalt til å «tro uten å se». Bibelen svarer ikke på alle spørsmål mennesker har om forholdet mellom Gud og det onde i verden. Og de urolige og plagsomme spørsmålene vil ikke forsvinne helt, selv ikke hos mennesker som tror på evangeliet. Som nevnt er det ikke nødvendigvis noe galt med å spørre: Hvorfor, Herre? Mange av de troende vi leser om i Bibelen, gjorde det. Det er et godt råd fra pastor Müller når han skriver at «i samtalene vi har med andre kan det være til hjelp om vi åpent innrømmer at også vi selv strever med de samme spørsmålene som de har. Vi bør ikke gi et feil inntrykk av at vi har alle svarene og vet alt.»

I mange situasjoner kan det være til hjelp å lese og grunne på hva David, ledet av Den Hellige Ånd, sier i Salme 131:

«Herre, mitt hjerte er ikke hovmodig,
mine øyne er ikke stolte.
Jeg går ikke med tanker
som er for store og underfulle for meg.
Nei, jeg har fått min sjel til å bli stille og rolig,
som et lite barn hos sin mor.
Som det lille barnet, slik er min sjel i meg.
Israel, vent på Herren fra nå og til evig tid!»

Noter

1 Opprinnelig presentert som en kommentar/respons til pastor Michael Müllers foredrag ved KELK-møtet i Alvesta, Sverige, juni 2015: How do we respond to those who blame evil on God? Her omarbeidet til en frittstående artikkel.

2 Hermann Sasse, «Witness: Erlangen sermons and essays for the church», Magdeburg Press, Saginaw 2013, s. 292.

3 Adolf Hoenecke, «Evangelical Lutheran Dogmatics», Milwaukee 2009, Vol II, s.261-263.

Det største bud - den største kjærlighet

PREKEN OVER MATT 22,34-40

AV EGIL EDVARSEN

Når det gjelder Guds bud, er det ett eller flere av Guds bud du mener er viktigere enn andre? Er det for eksempel viktigere å holde det 5. budet – «Du skal ikke slå ihjel» – enn det 6. – «Du skal ikke bryte ekteskapet»? Eller noen vil kanskje si at det 8. budet – «Du skal ikke si falskt vitnesbyrd om din neste» – er det aller viktigste. Sladder og baktalelse er en stor synd, vil mange si. Og hva med misunnelsen og begjæret som det 9. og 10. budet handler om?

Ja, det er nok lett å rangere budene og mene at noen bud er viktigere å holde enn andre. Dermed tenker vi også at noen synder er grovere enn andre. Det er jo for eksempel mye verre å drepe enn å lyve, vil vi si.

Hvilket bud er størst? I dagens evangelium får Jesus dette spørsmålet av en fariseer. Bakgrunnen for samtalen er at Jesus i avsnittet foran teksten vår har stoppet munnen på sadukeerne. Sadukeerne var datidens liberale teologer. De trodde ikke på noe liv etter døden og fornektet den legemlige oppstandelsen. De som tilhørte sadukeerne, var blant de rikeste og mest prominente i Israel på Jesu tid. Sadukeerne og fariseerne lå i strid med hverandre. Fariseerne var de bokstavtro og nidkjære som

kjempet mot den greske og heden-ske påvirkningen av samfunnet. De kjempet for loven slik de tolket den, dvs. en ytre og samtidig nøy-aktig overholdelse av budene og forskriftene som de hadde arvet fra fedrene. De var veldig opptatt av at for eksempel sabbatsbudet ble holdt til punkt og prikke. Det er vel kanskje ikke helt rett å si at fariseerne var datidens pietister, men det fantes sterke likhetstrekk. Samtidig så de ned på andre som ikke klarte å holde loven så perfekt som de selv mente den måtte holdes. De var stolte over å ha den rette eksegesen, utlegningen, av loven. Og de mente virkelig at de klarte å holde loven. Derfor ble de rasende når Jesus kom og avslørte hykleriet deres og viste at det ikke først og fremst er lovens bokstav som skal holdes, men lovens ånd.

Det var altså en fra fariseernes parti og som samtidig var lovkyndig, dvs. en som virkelig hadde brukt store deler av livet sitt til å studere Moseloven og lovens tolkninger i Torahan, som kom til Jesus for å sette ham på prøve. Han stiller ham dette enkle, men samtidig så viktige spørsmålet: «Hvilket bud er det største i loven?» Dette var et spørsmål som ble mye diskutert blant fariseerne. For dem var det helt avgjørende å kunne slå

fast hvilket bud i loven som det var viktigst å holde. Jesu svar er selvfølgelig helt korrekt. For Jesus går direkte til Guds ord for å få svar, og han siterer 5 Mos 6,5: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din makt.» Dette er det største budet i loven, sa Jesus.

Og sånn var det. Det var ikke det 5. budet: «Du skal ikke slå i hjel», eller det 6. budet: «Du skal ikke bryte ekteskapet», eller noen av de andre budene som var størst. Det var ikke sabbatsbudet som var det største. Det var ikke det å overholde alle de forskjellige forskriftene om sabbaten, som var viktigst. Det var dette ene, enkle budet, det som krever kjærlighet til Gud: «Du skal elske Herren din Gud...». Ingen bud var større enn dette.

Dette var et korrekt svar, og samtidig veldig radikalt for fariseerne. For de tenkte at det viktigste var å holde alle de ytre forskriftene som gjaldt for eksempel sabbaten og alle lovene om rennelse. Det var for eksempel mye viktigere å la være å gjøre noe på sabbaten enn å hjelpe mennesker i nød. Når Jesus ved flere anledninger helbredet på sabbaten, ble de derfor rasende. Han arbeidet jo på sabbaten, og det var ikke lov.

Men, sier Jesus, og det er også

helt korrekt, det var et bud som var like stort, nemlig dette: «Du skal elske din neste som deg selv» (3 Mos 19,18). To bud som er like store og som dermed er like viktige for oss mennesker å oppfylle. Begge budene handler om kjærlighet, det ene om kjærlighet til Gud, det andre om kjærlighet til mennesker.

Hvorfor er disse to budene størst i loven? De er ikke størst fordi de er viktigst, for det fins ingen forskjell mellom budenes viktighet og autoritet. Det er ikke slik at det er noen bud i loven som ikke er så store og viktige. Alle budene er like viktige fordi alle budene er gitt av Gud. Derfor, om vi bryter bare ett av budene, selv om det ikke ser så alvorlig ut for oss, er det like alvorlig å bryte det vi mener er et «lite» bud. For det er Gud som har gitt oss det, og det er Gud vi forbryter oss imot. Det er altså like alvorlig å lyve som å drepe. Det er like alvorlig å bryte ekteskapet som det er å stjele. For Gud vil ikke at vi skal gjøre verken det ene eller det andre.

Likevel kaller Jesus altså disse to budene som handler om kjærlighet, for de to største. Hvorfor? Som sagt, svarte Jesus helt korrekt. «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand... Du skal elske din neste som deg selv.» Jesus svarte korrekt fordi han gikk til Skriften for å få svar. Han gikk ikke etter menneskers tanker og tolkninger, men han sa bare det som Guds ord sa.

Guds ord sier at vi skal elske. Gud vil ha kjærlighet. Hvem er det vi skal elske? Herren, vår Gud. Legg merke til dette! «Herren» er den nådige Gud, Jahve, som førte folket ut av slaveriet i Egypt. Herren er den Gud som oppretter sin pakt med oss mennesker, sin ensidige nådepakt, der han gjør alt og vi gjør ingenting. Han drar oss inn fellesskap med seg gjennom Jesus Kristus, sin elskede

Sønn. Herren er den uforanderlige Gud, han som alltid er den samme nådige Gud, som har en barmhjertighet og kjærlighet til oss som aldri forandrer seg. Så legg merke til dette: Allerede i budet om fullkommen kjærlighet, minner altså Gud oss om hvem han er, han vi skal elske over alle ting, nemlig den nådige Gud som allerede har frelst oss fra alle våre synder for Jesu Kristi skyld.

Og han er Herren, *vår* Gud. Han er ingen fjern Gud langt borte som vi ikke kan nå fram til. Men han er vår Gud, din Gud og min Gud, som er oss helt nær i Ord og sakramenter, i evangeliet om Jesus vår Frelser. Han er Herren, din Gud som du fritt kan gå til med alle dine bekymringer og sorger og legge alle ting fram for i bønn. Og fordi han er Herren, din Gud, hører han deg og vil hjelpe deg i din nød.

Han er det som ber oss om å elske ham, og det vil vi jo gjerne, ikke sant? Så det Jesus faktisk gjør ved så tydelig å fortelle oss hvem vi skal elske, nemlig «Herren, vår Gud», er å minne oss om hvem denne Gud er. Han er den nådige Gud som elsket oss så høyt at han ga oss sin enbårne Sønn til frelse. «Vi elsker, fordi han elsket oss først,» skriver Johannes (1 Joh 4,19). Fordi vi har sett hvor høyt vi er elsket av Herren, vår Gud, fordi vi har sett at han har tilgitt oss alle våre synder for Jesu Kristi skyld, vil vi gjerne elske ham igjen i takknemlighet og glede over å få være et barn av Herren, vår Gud.

Hvor mye skal vi elske Herren, vår Gud? «Av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av alle din forstand.» Tre ganger gjentar Jesus ordet «hele». Hele hjertet, hele sjelen, hele forstanden skal elske Herren, vår Gud. Ja, for det er umulig å elske to herrer samtidig (Matt 6,24). Da blir i så fall hjertet delt i to, og vår kjærlighet blir delt i to. Men Gud vil ha hele hjertet. Han vil ha en hel kjærlighet, som

ikke er delt mellom seg og noe annet eller noen andre. Gud har elsket oss med en fullkommen kjærlighet. Nå vil han at vi besvarer denne kjærligheten, som altså har dekket over alle våre synder og åpnet himmeldøren på vidt gap for oss, at vi besvarer den med en hel hjertet kjærlighet til ham.

Hvorfor nevner Jesus både hjertet, sjelen og forstanden? Det gjør han for å understreke at vi skal elske Gud med hele oss. Hjertet er i Bibelen senteret for menneskets vesen og personlighet. Sjelen kan ha forskjellige betydninger i Bibelen, men her er det først og fremst menneskets følelser det gjelder. Og forstanden er menneskets intelligens og fornuft, organet hvor menneskets tanker oppstår og utvikler seg. Jesus understreker dermed at vi skal elske Gud med alt vi er og har. Alle våre tanker og følelser, hele vår forstand og intelligens, alt skal være rettet mot Gud. Med hele oss skal vi elske ham som er Herren, vår Gud.

Men vår kjærlighet skal ikke bare være rettet oppover mot Gud, men også sidelengs til vår neste. Ja, for den som elsker Gud kan ikke samtidig hate sin neste. Det er en umulighet. Kjærlighet til Gud og kjærlighet til nesten går hånd i hånd. Johannes skriver: «Den som sier 'Jeg elsker Gud', men likevel hater sin bror, er en løgner. For den som ikke elsker sin bror som han har sett, kan ikke elske Gud som han ikke har sett. Og dette er budet vi har fra ham: Den som elsker Gud, må også elske sin bror» (1 Joh 4,20-21).

I vår bror og søster, i vår neste, kan vi praktisere og imitere Guds kjærlighet til oss. Vi kan være som månen som reflekterer det skinende lyset fra solen. Den kjærlighet som vi selv har fått av Gud, kan vi dele med vår neste. Slik vi er blitt hjulpet og trøstet av Herren, vår Gud, kan vi hjelpe og trøste vår neste. Den samme vennlighet og godhet som Herren, vår Gud, har

vist oss, kan vi vise mot hverandre. Det samme tilgivende sinnelaget og det samme ydmyke tjenersinnet som Jesus, vår Frelser, hadde, kan vi ha til hverandre. Etter at Jesus hadde vasket disiplenes føtter, sa han til dem: «Dere kaller meg mester og herre, og dere gjør det med rette, for jeg er det. Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre» (Joh 13,13-15).

Så selv om det virker som det er to bud, nemlig budet om kjærlighet til Gud og budet om kjærlighet til nesten, er det egentlig bare ett. Kjærligheten forener dem, og de kan ikke skilles. Sann kjærlighet til Gud viser seg i ekte kjærlighet til vår neste.

Til slutt sier Jesus at på kjærlighetsbudene «hviler hele loven og profetene». «Hele loven og profetene» er et uttrykk for hele Skriften, alt Guds ord. Hele Skriften hviler altså på kjærlighetsbudet. Det betyr at om du tar bort kjærlighetsbudet, ramler alt sammen. Det er som en grunnmur som hele huset hviler på. Om grunnmuren blir fjernet, ramler hele huset. Ja, for kjernen i den kristne troen, den kristne religionen, er ikke hat, men kjærlighet. Det er ikke hevn, men tilgivelse. Det er ikke ondskap, men godhet. Det var fordi Gud elsket verden så høyt, han sendte sin enbårne Sønn, Jesus Kristus, til jorden for å frelse menneskene. Det som drev Gud til å utføre dette store frelsesverket for å berge den falne menneskeheten fra evig fortapelse, var kjærlighet. Og det er

denne kjærligheten vi som kristne skal reflektere og gi videre.

«Hvilket bud er størst i loven?» Det var spørsmålet fariseeren stilte Jesus. Og svaret han fikk, må virkelig ha gitt ham bakoversveis. For svaret handlet ikke om å holde den eller den regelen angående sabbaten, eller å holde den eller den forskriften om renselse. Svaret handlet om kjærlighet, vår kjærlighet til Gud og til nesten. Og samtidig minnet Jesus fariseeren om hvem Gud var, nemlig «Herren, din Gud», den nådige Gud, han som hadde opprettet sin nådepakt med Israel. Slik ville han få fariseeren til å begynne å elske Gud, og slik vil han få oss til å elske ham som er Herren, vår Gud, og til å elske vår neste som oss selv. Amen.

Jesu bergpreken

av Egil Edvardsen

Jesu bergpreken er et av de mest kjente tekstavsnittene i Bibelen. Her finner vi blant annet de berømte saligprisningene, Fadervår og «den gylne regel».

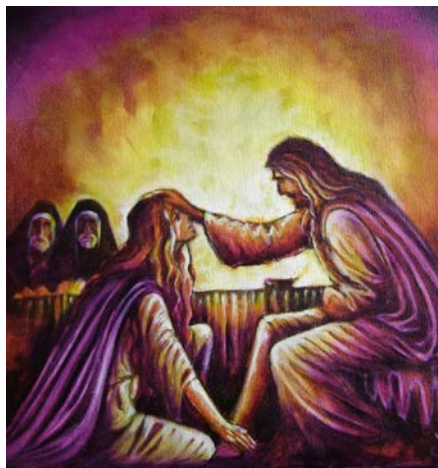
Bergprekenen blir ofte sett på som et uttrykk for en ny og bedre lov der Jesus framstår som en ny lovgiver. Men Jesus kom ikke for å gi oss nye lover fra Gud. Han kom for å frelse oss fra våre lovbrudd. Formålet med dette lille bibelstudiet er først og fremst å vise hvordan Jesus i denne store talen gir Guds lov sitt rette åndelige innhold. Det gjør han i skarp kontrast til fariseernes og de skriftlærdes falske utlegning av loven.

Kr. 100,- + porto

Bestilles fra:

Forlaget Scriptura, Solåsv. 20, 4330 Ålgård
E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Nåde - fra begynnelse til ende (4)

AV DANIEL A WITTE

Nåden vi eier i Jesus Kristus, motiverer oss og alle troende til å dele det glade budskapet.

Guds frelsende nåde i Kristus strekker seg tilbake like inn i evigheten da han planla å gjenløse oss og utvelge oss til å være hans. Det er nåde, alltid nåde. Han valgte oss, ikke på grunn av noe vi har gjort, men bare fordi han elsker oss betingelsesløst. Gjennom den lange historien i Det gamle testamente gjentok Gud dette nådeløftet til sitt uverdige folk. Men så oppfylte Gud den planen han hadde fra evighet av. Kristus kom.

Guds nåde er nødvendig for oss. Den er fantastisk, og den gjør oss som var fiender av Gud, om til Guds barn. Nåden er som en dyp brønn vi kan hente ubegrenset med friskt vann fra. La oss vende tilbake til brønnen igjen og se hvordan Guds nåde fortsetter å velsigne og motivere oss etter pinsedagen.

Det som skjedde på pinsedagen med lyden av en kraftig vind og tunger av ild, var tegn på Guds nåde. Den Hellige Ånds gjerning ble synlig, og evangeliet startet på sin verdensomspennende reise. Guds nåde omvendte stadig nye mennesker. Paulus påminnet sin unge medarbeider Timoteus: «Vær

da sterk, mitt barn, ved nåden i Kristus Jesus» (2 Tim 2,1).

Bare i Kristus

Hva er det Gud mener? Legg merke til hva skriftstedet sier. Vi kan ikke finne nåde noen andre steder enn «i Kristus Jesus». Like sikkert som at Kristus lever og regjerer, fins det ingen redning fra helvete noen andre steder enn i Kristus (Apg 4,12). Vi må ikke glemme de tre ordene «i Kristus Jesus» og bare lese en del av dette skriftstedet. Nåde fins det bare i Kristus Jesus.

Det fins mange som har andre oppfatninger. Muslimene taler om Allah som den «mest nåderike og barmhjertige», men Koranen sier at han er for herlig til å ha en sønn (4,169), og at han ikke føder (112,3). Vi er uenige.

Andre hopper ganske enkelt over Bibelens sterke fokus på Kristus, kanskje for ikke å støte de som ikke er enig. Etter terrorangrepet i New York 11. september 2001, siterte president Bush Rom 8,38-39. Han sa: «Verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er eller det som kommer, verken det som er i det høye eller i det dype, kan skille oss fra Guds kjærlighet.» Det var ikke helt rett! Paulus skrev nemlig at

ingenting «skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre». Disse siste ordene er vesentlige når det gjelder Guds nåde.

Falske lærere, som kanskje ikke drives av politiske motiv, utelater også Kristus. De ignorerer ham selv om de later som om de er opp-tatt av nåden. Pass på! Hold fast på nåden i Kristus Jesus! De lærer at Guds nåde i Kristus ikke er nok. Vi må gjøre vår del for å bli frelst. Guds nåde er nok alvorlig ment, sier de, men ikke tilstrekkelig. Du må invitere Jesus inn i hjertet ditt for å bli frelst, hevder de.

Baptisten Trevin Wax skriver: «Vekkelsespredikanter kom til byen og skremte oss tenåringer. De sa: 'Om du ikke husker når, hvor, hvordan og av hvem du ble frelst, er du sannsynligvis ikke frelst. Derfor må du komme på møtet og få det i orden i dag!'» Men baptisten Wax gjennomskuet det. «På tross av kampanjene, ble jeg aldri gjendøpt.»

I dag hevder stadig flere protestantiske predikanter at Guds nåde er nok for alle, men virker bare for noen. De sier at Guds nåde i Kristus er alvorlig ment, men ikke universell, som om Jesus bare døde for Guds utvalgte folk, men ikke for alle mennesker.

Peter skriver imidlertid om

vranglærere som forneker «den Herre som har kjøpt dem» (2 Pet 2,1). Også Paulus sier at Guds nåde «er blitt åpenbart til frelse for alle mennesker» (Tit 2,11).

Nåde å dele

Er det egentlig så merkelig at Peter, som kalte vår Far «all nådes Gud» (1 Pet 5,10), var så villig til å lide, ja endog dø for evangeliet? Peter forberedte også oss på lidelsen. Han kunne ikke holde nåden for seg selv. Heller ikke Paulus kunne det. Tornen i kjødet, slagene, fangenskapet – ingenting kunne stoppe ham. Så helt fra apostlenes dager har ett av de beste tegnene på å være styrket av Guds nåde, vært arbeidet med å dele dette gode budskapet til ikke-troende.

La meg gi deg et eksempel. I 1866 døde Robert Thomas, 27 år gammel. Han døde mens han var i ferd med å bringe evangeliet til den koreanske halvøy. Thomas var sønn av en prest. Han var flink i språk. Han var eventyrlysten, og litt opprørsk. I stedet for å slå seg ned som pastor i et liten menighet i sitt hjemland Wales, ble han som 24-åring utsendt av London Missionary Society (Londons misjonsselskap) til Shanghai for å bringe det glade budskapet om Kristus. Han reiste av sted med en dampbåt sammen med sin nygifte hustru, Caroline. Etter bare fem måneder døde både hun og deres

ufødte barn under en spontana-bort. I dyp sorg la Thomas ned misjonsarbeidet for en stund og arbeidet som tollbetjent. Han forbedret sine språkkunnskaper både i kinesisk og koreansk og besøkte Korea-kysten i 1865. Han ble den andre protestantiske misjonæren i Korea. Han oppholdt seg der i to og halv måned og lærte så mye han kunne om folket og språket deres. Han delte ut traktater og kinesiske nytestamenter, fordi det ikke fantes noen på koreansk.

I vår tid er Nord-Korea ett av de farligste landene å leve i som kristen. Selv på den tiden ble det kalt «eremitt-riket», ettersom det var så isolert fra resten av verden. Av frykt for fremmed påvirkning beordret i 1863 den nasjonale regjeringen at 8000 romerske katolikker skulle drepes.

Men det stoppet ikke Robert Thomas. Senere kom han til Korea med et handelsskip selv om det var ulovlig å drive handel uten tillatelse fra myndighetene. Thomas registrerte seg som tolk slik at han kunne dele ut traktater og bibler mens skipet seilte opp Taedong-elven til Pyongyang.

Skipet kom aldri så langt. Det gikk på grunn på den mudrete elvebunnen, og koreanere angrep skipet med macheter. Skipets besetning som var utrustet med geværer og kanoner, klarte å holde angriperne på avstand i to uker.

Koreanske kanonkuler traff det jernbelagte skipet uten å gjøre skade. Men til slutt tok skipet fyr. Da sjøfolkene hoppet i elven, ble de drept av koreanerne.

Thomas hoppet også uti elven og klarte å komme seg til land bærende på en bibel. Denne rakte han angriperne mens han ropte på koreansk: «Jesus, Jesus!» Thomas ble halshogd eller slått til døde – historiene varierer. Hele menneskapet gikk under. Ingen kirke! Ingen omvendte!

Men han som drepte Thomas, tok vare på den kinesiske bibelen. Han delte den opp og brukte arkene til tapet i huset sitt. Etter hvert kom folk fra mange steder for å lese ordene på veggen. Slik er historien om hvordan den første protestantiske kirken ble til i Korea. En nevø av han som drepte Thomas, ble pastor. Dette er grunnen til at om du besøker en liten kirke i Wales i dag hvor Thomas vokste opp, kan du finne en gjestebok som koreanske kristne fortsatt kommer for å skrive sitt navn i i takknemlighet.

I dag er det nesten 30 prosent kristne i Sør-Korea. Landet sender ut flere misjonærer enn noe annet land i verden, bortsett fra USA.

Vær sterk i nåden i Kristus Jesus!

(Dette er fjerde artikkel i en serie om nåde. Daniel Witte er pastor i Lakewood Ranch, Florida.)

ROMERBREVET - KAPITTEL 4

Abrahams tro og hva den virket - Rom 4,18-25

AV EGIL EDVARDESEN

Abraham er alle troendes forbilde. Alle som tror, tror på samme måte som ham, ellers har de ingen sann tro. I Rom 4,18-25 gir Paulus først en nærmere beskrivelse av Abrahams tro og hva den virket (vers 18-22) og deretter får vi høre hvorfor Gud har forkynt dette om Abraham for oss og hva det virker hos oss (vers 23-25).

Typisk for Abrahams tro, og dermed for vår egen tro, var at han trodde «selv om alt håp var ute» (vers 18). I grunnteksten står det egentlig «utenfor håp, bortenfor alt håp». Menneskelig talt var det svært små sjanser, for ikke å si umulig, at Abraham skulle bli «far til mange folkeslag». «Han var nesten hundre år» (vers 19), og både han selv og Sara hadde hele livet vært ufruktbare.

Selv om alt håp var ute, menneskelig talt og rent fornuftsmessig, var ikke Abraham «*vanтро og tvilte ikke på Guds løfte, men ble sterk i troen og ga Gud ære. For han var overbevist om at det Gud hadde lovet, hadde han også makt til å gjøre*» (vers 20-21). Her gir Paulus oss en helt tydelig definisjon på hva troen er. Den frelsende troen består i å holde fast på Guds løfter. Selv om Abraham både så, følte og opplevde at det som Gud hadde

lovet ham, ikke kunne skje, trodde han på løftet.

Paulus skriver at Abraham ikke var vanтро og ikke tvilte på Guds løfte. Egentlig står det at han «*tvilte ikke i vanтро*». Som alle andre dødelige mennesker, tvilte også Abraham (1 Mos 15,2 og 17,17). Også Abrahams forstand protesterte mot Guds ubegripelige løfte. Det gjaldt jo noe som menneskelig talt var totalt umulig. Men selv om Abraham tvilte, tvilte han ikke på en slik måte at han slapp troen i sin tvil. Han kastet aldri løftet fra seg, men holdt fast på det som sitt eneste håp.

Abraham «ble sterk i troen» (vers 20). Ja, for den som ikke fester seg ved tvilen, men i stedet fester seg ved løftet, blir sterk, for han har satt sin litt til noe som aldri kan rokkes.

Abraham trodde på Guds løfte, og dermed gav han Gud æren (vers 20). Å tro på Gud er den eneste måten å ære ham på. For dersom vi tviler på Gud og ikke vil tro på hans løfte, gjør vi Gud til en løgner (1 Joh 5,10), og det er jo en stor vanære.

Luther sier:

Gud krever ikke mer av oss mennesker enn at vi gir ham hans ære, og holder ham for vår

Gud. Dvs. at vi ikke holder ham for en innbilt og tom avgud, men for en virkelig, sannferdig Gud, som tar oss til seg, hører våre bønner, forbarmer seg over oss, og hjelper oss i all nød. Når han får denne tillit fra oss, da beholder han sin guddom hel og ukrenket. Ja, da har han alt det et troende hjerte har mulighet for å gi ham. Dette, av hjertet å gi Gud ære på en slik måte, det er sannelig den aller største viselighet, en (menneskets) rettferdighet over all (menneskelig) rettferdighet, en gudstjeneste over all annen gudstjeneste, et offer høyere enn alle andre offer.

I vers 21 sier Paulus hva som er typisk for troen. Abraham «*var overbevist om at det Gud hadde lovet, hadde han også makt til å gjøre*». Her kaller Paulus troen for en overbevisning (jfr Hebr 11,1). Abraham trodde ikke bare på løftet i sin alminnelighet, men han var også overbevist om at Gud hadde all makt, og derfor kunne gjøre det han hadde lovet. Herren hadde spurt Abraham: «Er det noe som er umulig for Herren?» (1 Mos 18,14). Og Abraham var blitt overbevist om at han som er den allmektige, himmelens og jordens

skaper, også kunne gjøre det som så umulig ut.

En troende tror som Abraham, nemlig at Gud har makt til å gjøre det han har lovet. Selv om det ser urimelig og umulig ut for fornuften, holder den troende fast ved Guds løfter i Ordet. Og han vet at Gud ikke bare er litt mektig, men *all*mektig.

I vers 18-21 har Paulus gitt en beskrivelse av Abrahams tro. Men for at ingen skal tenke at det var fordi Abrahams tro var så sterk eller spesiell at han ble rettferdiggjort, sier Paulus: «*Derfor ble han regnet som rettferdig*» (vers 22). Abraham trodde på Guds løfte, og det et menneske tror på, det tilegner det seg også. Luther sa: «Det som du tror på, det har du.» Tror du når Gud lover deg nåde og syndenes tilgivelse, da har du nåde og syndenes tilgivelse, ikke fordi du med troen *fortjener* å få nåde, men fordi du med troen *tar imot* nåden.

I vers 23-25 setter Paulus fram Abrahams tro som et vitnesbyrd for oss og alle mennesker. Slik Abraham ble rettferdiggjort ved troen, blir også vi rettferdiggjort ved troen. Det han fikk ved troen, får også vi ved troen. Abrahams vei til frelsen er alle menneskers vei til frelsen. «*Men Skriften sier ikke bare dette for hans skyld, det gjelder også oss,*» skriver Paulus (vers 23-24).

Også vi skal få rettferdigheten tilregnet «når vi tror».

Deretter uttrykker Paulus hva vår tro først og fremst retter seg mot. Tidligere har han sagt om Abraham at han «trodde ham som gjør de døde levende» (vers 17). I vers 24 sier han tydelig hva denne troen på de dødes oppstandelse har som grunnvoll: «*Vi tror på ham som reiste Jesus, vår Herre, opp fra de døde*».

I vers 25 understreker så Paulus til slutt at vår rettferdiggjørelse hadde ikke vært et faktum om ikke Jesus var stått opp fra de døde. For like sikkert som at det var våre synder som gjorde at Jesus «ble overgitt til døden», like sikkert er det at det var vår rettferdiggjørelse som var årsak til at Jesus ble oppreist fra de døde.

Når det gjelder oversettelsen av vers 25, er det viktig å merke seg at det på gresk brukes samme preposisjon *diá* for å angi årsaken i begge tilfeller. *Diá* betyr «gjennom, på grunn av, som følge av, for – skyld». Vers 25 bør derfor oversettes slik: «Han som ble overgitt til døden *som følge av* våre synder og oppreist *som følge av* vår rettferdiggjørelse.»

I de fleste bibeloversettelser har de helt uten grunn oversatt *diá* i det siste tilfellet med «til», antakelig fordi de ikke vil gå med på at

vår rettferdiggjørelse er årsaken til Kristi oppstandelse. Dermed gis det rom for den oppfatning at Kristi oppstandelse bare gjør vår rettferdiggjørelse mulig, og at den blir en realitet først når vi kommer til tro. Men vår rettferdiggjørelse er et faktum allerede i og med Kristi død på korset. Det siste Jesus sa før han døde på korset, var: «Det er fullbrakt» (Joh 19,30). Rettferdiggjørelsen er en objektiv, allerede fullbrakt rettferdiggjørelse.

Dersom troen ikke tar imot noe som ikke allerede fins, må den selv skape det. Troen blir et vilkår for at det skal oppstå, og dermed blir troen en gjerning og et vilkår for rettferdiggjørelsen. Men Paulus viser tydelig i vers 25 at ved Kristi oppstandelse er rettferdiggjørelsen bekreftet og beseget.

Kristi oppstandelse innebar en faktisk absolusjon eller syndsforlatelse. Gud la våre synder på Kristus, og de ble tilregnet ham som vår stedfortreder. Og slik som Gud straffet våre synder i Kristus, løste han også ham fra våre synder. Derfor, da han oppreiste Kristus fra de døde, løste han også oss i ham. (Abraham Calovius, sitat i Seth Erlandsson: *Rettferdiggjørelsen*, side 25).

(forts.)

© GALLER SEIA

Arvesynden

AV OLA ÖSTERBACKA

Den største katastrofen i menneskehetens historie har inntruffet. Det er ikke bare to mennesker som må ta sin straff; deres ulydighet fører hele skaperverket inn i en helt annerledes tilværelse. Og når Set blir født, fortelles det at han blir lik Adam, som hans eget bilde (1 Mos 5,3). Ordene står i åpenbar kontrast til skapelsesordene, da Gud skapte menneskene i sitt bilde.

Dette får skjebnesvangre konsekvenser for alle mennesker. I Romerne 5 underviser Paulus om hvordan den første synden førte til en *fordømmelsesdom* over alle mennesker (Rom 5,15ff). Synden tilregnes altså alle mennesker via disse første menneskene. Beviset på dette er at alle mennesker kan dø. Adam blir på denne måten et forbilde som peker fram mot Kristus, som ble en stedfortreder som vant oppreisning og frifinnelse, slik Adam ble det med hensyn til synd og dom.

Men det er ikke bare en tilregnet synd som rammer menneskene. Også deres natur blir fordervet. *Syndefordervet* blir en del av det naturlige mennesket, og videreføres ved fødselen, som David sier:

Ja, med skyld ble jeg født, med synd ble jeg til i mors liv (Sal 51,7).

Når Jesus underviser fariséeren Nikodemus ved deres nattlige samtale, påpeker han at det naturlige mennesket ikke kan komme inn

i Guds rike. Det må først *bli født på ny*, fra oven. Det er en milevid forskjell mellom det åndelige mennesket, som kan komme fram for Gud, og det naturlige, slik det blir født hit til verden:

Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd (Joh 3,6).

Det naturlige mennesket kalles *kjøtt*. Vi får vite mer om dette av Paulus i Romerbrevet:

For det kjøttet vil, er død, men det Ånden vil, er liv og fred. Derfor er det som kjøttet vil, fiendskap mot Gud, for det bøyer seg ikke under Guds lov og kan heller ikke gjøre det (Rom 8,6-7).

Der er altså en avgjørende forskjell mellom den kjøttslige viljen og den åndelige. Den kjøttslige er *fiendtlig mot Gud*, mens den åndelige behager Gud. Dermed har kjøttet ikke noe fellesskap med Gud, men er dødt i åndelig henseende.

I Efeserbrevet blir det klart at vi alle av naturen er åndelig døde:

Dere var en gang døde på grunn av misgjerningene og syndene deres. --- Vi var av naturen vredens barn, vi som de andre. Men Gud er rik på barmhjertighet. Fordi han elsket oss med så stor en kjærlighet, gjorde han oss levende med Kristus, vi som var døde på grunn av våre misgjerninger (Ef 2,1-5).

Denne dødstilstanden er ikke

bare forårsaket av et bevisst opprør i ytre handlinger. Den er, som det forrige bibelstedet viser, en vilje, et *sinnelag*.

Den Augsburgske bekjennelsen sier i artikkel II:

Like ens lærer de at alle mennesker som er forplantet på naturlig vis, etter Adams fall blir født med synd, det vil si *uten frykt for Gud, uten tillit til Gud og med begjær*, og at denne arvelige sykdom og brist virkelig er synd, som fordømmer og også nå fører med seg den evige død for dem som ikke blir gjenfødt ved dåpen og Den Hellige Ånd. (Konkordieboken, s. 29, Lunde forlag, Oslo 1985)

Denne definisjonen gjør mange mennesker opprørt, ikke minst de som ikke dør barn. Hva skjer da med de som dør uten å være døpt, spør man.

Til det kan bare sies at dette spørsmålet er det ikke vår sak å avgjøre. Det vi vet er hva slags situasjon vi befinner oss i av naturen. Det sier Bibelen klart og tydelig. I tillegg vet vi at Gud nettopp på grunn av denne elendige tilstanden har sendt Jesus som vår Frelser for å gi oss evig liv ved troen på hans navn. For at vi skal få denne troen, har vi fått Ordet og sakramentene. Derfor skal vi *bruke* disse nådemidlene til alle menneskers åndelige vel.

Ordet *arvesynd* finnes ikke i

Bibelen. Men det behøver ikke hindre oss fra å bruke det, ettersom selve saken jo finnes der.

Læren om arvesynden er en *anstøtsstein for humanisten*. Men den bekreftes dessverre så altfor klart også av det praktiske livet. Mennesket har blitt sin egen gud, og dets interesse er vendt til det jor-diske. Uten trusler om straff, tenderer mennesket mot å slippe løs sitt begjær og forfalle til grusomhet og vold.

Loven og det moderne synds-begrepet

Alt som ikke skjer i tro, er synd. Synd er lovbrudd. (Rom 14,23, 1 Joh 3,4)

Humanisme og borgerlig rettferdighet

Er da ikke mennesket i bunn og grunn godt? Man kan da vel ikke gå omkring og ha et så forferdelig pessimistisk syn på mennesket? Det gjelder jo å oppmuntre det gode som finnes i hvert menneske.

Når vi konfronteres med den slags humanistiske innvendinger, må vi ikke glemme at det også finnes noe igjen av det gode som Gud har skapt i mennesket. Guds bilde er gått tapt, og forholdet til Gud er ødelagt. Dette har, som vi har sett tidligere, konsekvenser for hele skaperverket.

De lutherske bekjennelsesskriftene gjør det imidlertid klart at arvesynden *ikke er det samme som det falne menneskets natur, substans eller vesen, men et skrekkelig forderv*, slik at mennesket mangler den opprinnelige rettferdigheten det ble skapt med.

Det betyr at mennesket fra skapelsen av er utrustet med fornuft, følelser og vilje, og at det med disse egenskapene kan utrette mye positivt her i verden. En lærer har

ingen rett til å si: "Jeg er så fordervet i min natur at jeg ikke kan legge sammen to og to." Dersom en dyktig lege begynner å nøle like før en livsviktig operasjon med tanke på sin ydmykhet og skrøpelig-het, er dette ikke noen rett ydmykhet, men en fornektelse av Guds gaver.

Derimot er det en helt annen sak hvis samme person hevder at han på grunn av denne type innsats i samfunnet må regnes som en god kristen.

Når mennesker gir livet sitt for å gjøre en innsats i u-landene, kan også dette være sprunget fram av en ekte medmenneskelighet og humanisme. Alle har vi grunn til å vise at vi verdsetter slik innsats. Det er slett ikke sagt at kristne klarer å få til større ting på dette området enn ateister. På samme måte kan ateister være dyktige kunstnere og vitenskapelige forskere, med alle de gaver Skaperen har gitt dem.

Vi må altså skille mellom en *rettferdighet som gjelder for mennesker*, som er mulig å prestere til nær fullkommenhet, og *rettferdighet for Gud*. Med hensyn til den sistnevnte, faller hvert menneske fullstendig gjennom. For Gud er vi alle like udugelige av naturen, slik vi er født til denne verden.

Er synden relativ?

"Men det synes ikke jeg er synd." Slikt hører vi av og til mennesker si. Da mener man at man selv må få ha rett til å bestemme når noe er galt og når det er rett.

I antikkens *Sparta* fikk guttene stjele fritt, på vilkår av at de ikke ble oppdaget og tatt for det. Da ble de strengt straffet, ikke fordi de hadde stjålet, men fordi de gjorde det så dårlig at de ble tatt.

Var det rett? Ikke hvis vi spør Guds ti bud. Men er budene allmenngyldige til alle tider?

I vår tid er det uhyre populært å tolke rettsbegrepet etter sitt eget for-godtbefinnende Dersom en ung

gutt og jente er glade i hverandre, er det vel deres egen sak om de ligger med hverandre og kanskje flytter sammen? Det skader vel ingen andre?

Eller ta en så følsom sak som selvangivelsen. Man bor kanskje i utkanten av en kommune og mangler mange av de vanlige kommunale tjenestene. Når man da deklarerer inntektene sine er det vel bare rimelig om lar være å nevne en del av dem, ettersom man jo har mindre nytte av skattepengene enn folk som bor i sentrum?

På denne måten blir synden noe som man selv bestemmer over. Det finnes visse grove forbrytelser, som naturligvis er synd; men sånt som alle gjør, og som heller ikke skader noen andre direkte, regnes ikke som synd.

Johannes definerer synd som *lovbrudd* (1 Joh 3,4). Hvilken lov?

Hvis vi kjører for fort på en vei der det er fartsgrense, gjør vi oss skyldige i lovbrudd; vi gjør noe som bryter mot samfunnets lov. Vanligvis, når fartsboten skrives ut, finnes det ingenting å si på det. Men iblant finner vi på unnskyldninger for å forsvare også den synden.

Men er det synd? Dersom ingen myndigheter hadde plassert trafikk-skiltet der ved veien, ville det ikke ha vært begått noen synd. I alle fall ikke formelt. Men dersom den høye hastigheten hadde ført til en dødsulykke? Da ville man vel kalt det for en ulykke til tross for at man holdt en for høy hastighet etter veiforholdene, altså ikke tilpasset seg kjøreforholdene og viste forsiktighet i trafikken. Er det ikke synd?

Slik kan vi resonnerer så lenge som bare det. Til sist kan man på en eller annen måte bortforklare alle feil man gjør. Og så står man der, uangripelig og hederlig.

Men når vi har med Guds lov å gjøre, går det ikke så lett.

Mennesket har i hjertet sitt fått en målestokk på hva som er rett

og galt. Den målestokken kaller vi *samvittigheten*. Paulus sier om den:

For når hedninger som ikke har loven, av naturen gjør det den sier, er de sin egen lov, enda de ikke har loven. De viser med dette at lovens krav står skrevet i deres hjerter. Om det vitner også deres egen samvittighet (Rom 2,14-15).

Samvittigheten vet noenlunde hva som er rett og galt, men er likevel ingen fullkommen dommer. Den har blitt *fordunklet av synden*.

Eksempelet med Spartas unggutter bekrefter dette.

Derfor måtte Gud gi en lov i nedskrevet form, for å gjøre det helt klart hva som er hans gode vilje for oss. På samme måte er det med samfunnets lovgivning; det er misforholdene som driver fram lovgivningen.

Neste gang: Guds ti bud

Fra boken «Hoppets bekännelse» av Ola Österbacka.

Lutherska bekännelsebrevet #8

Neste stasjon Paradis

«Gud har satt oss inn i himmelen i Kristus Jesus med ham». (Ef 2,6)

I Stavanger finnes det en togstasjon med et himmelsk navn: Paradis. Når jeg nærmer meg denne stasjonen med toget, hører jeg fra høyttaleranlegget: «Neste stasjon er: Paradis.» Da tenker jeg: «Skulle ønske det virkelig var sånn!» Men alle ser at denne togstasjonen ikke er himmelen. For det finnes ikke himmel på jord.

Det lutherske bekjennelsesbrevet

Abonner på nyhetsbrevet fra Den Lutherske Bekjennelseskirke i Norge og Sverige og St Johannes ev-luth forsamling i Finland! Andakter, nyheter og prekener sendes ut hver måned som e-post. Meld deg på e-post listen her: www.bekannelse.se/verksamhet/bekannelsebrevet.

LBK på internett

www.luthersk-kirke.no

Andakter • prekener • foredrag • program for gudstjenester • m.m.

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.
Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år.

Redaksjon:

Egil Edvardsen (ansv. red.), Birgitta Erlands-son (red.sekr.), Birgit Johannessen, Kjell Petter Bakken og Tor Jakob Welde.

Redaksjonens adresse:

Solåsveien 20, 4330 Ålgård.

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948.

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger.

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

- Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

- Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

- Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

- Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

- LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 20 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Alt til det gode for oss

AV JOSLYN MOLDSTAD

Vi vet at alt tjener til det gode for dem som elsker Gud, dem han har kalt etter sin frie vilje. (Romerne 8,28)

«Å, Jenny, du er kommet hjem. Takk, Gud!» ropte mamma og ga datteren sin en klem. Resten av familien kom løpende ut i gangen for å møte Jenny.

«Ja, og jeg er veldig sint!» sa Jenny. Jeg glemte matteboken min på skolen, og så ville ikke sjåføren på skolebussen vente på meg mens jeg sprang for å hente den. Men i hvert fall slapp jeg å gå alene hjem, for Judith gikk sammen med meg.»

«Så det var derfor du ikke var på den bussen!» utbrøt mamma. «Vi var så bekymret.»

«Men mamma, jeg er nå ikke mer enn en time forsinket.»

«Jenny,» sa pappa alvorlig, «skolebussen kom i en trafikkulykke. Tjue elever ble skadet.»

Jenny måtte sette seg ned på en stol. «Oi. Jeg skulle ha vært på den bussen!» utbrøt hun. «Men hva med de andre barna? Ble noen av dem alvorlig skadet?»

«En elev har brukket foten og tre har brukket armen. Det er det eneste vi har hørt», fortalte pappa.

«Gud fant en måte å beskytte deg og vennene dine, selv om noen av dem blir nødt til å være på sykehuset en stund,» sa mamma.

Jenny nikket. «Jeg er så takknemlig for at ingen ble drept. Men du skulle ha sett hvor sint jeg var da bussjåføren bare kjørte avgårde. Hvis jeg hadde visst hva som kom til å skje, hadde jeg nok ikke gått og klaget sånn hele veien hjemover,» sa hun.

Har du opplevd noen gang at Gud beskyttet deg på en spesiell måte – slik at du berget livet? Eller kanskje har det skjedd at du ble skadet i en

ulykke, og etterpå lurte du på hvorfor Gud lot det skje.

Det fins mye ondt og grusomt i verden. Djevelen ligger på lur for å legge ut feller for oss og sette livet og sjelen vår i fare. Men Jesus går sammen med oss, og enten beskytter han oss mot problemer eller så lar han det onde tjene til det gode for oss.

De som ikke tror på Jesus som sin frelser, har ikke fått dette løftet om beskyttelse. Når vi ser på ting bare med våre syndige øyne, er det vanskelig å forstå Guds måter å lede oss på. Gud lar kanskje en mor, far, søster eller bror dø. Vi kan ikke forstå hvorfor. Det er da troen vår på Jesus kommer inn. Vi får stole på han som har lovet at alle ting, også de vonde og vanskelige tingene som skjer med oss, skal bli til det gode for dem som elsker Gud.

Vi vet alle hvor forferdelig det var med Jesu død. Det var det absolutt verste eksempelet på ondskap, da den uskyldige og syndfrie Guds Sønn ble naglet fast til korset for å dø. Men dette som var så ondt ble snudd til noe evig godt for oss alle! Fordi Jesus led og tok straffen for alle våre synder, er vi nå tilgitt.

Så selv om vi møter det ene problemet etter det andre, la oss holde bare enda mer fast i Jesus. Dette livet er ikke alt, og Frelseren vår skal beskytte og bevare oss helt til vi når fram til vårt himmelske hjem!

Bønn: *Kjære Jesus, hjelp oss å stole på deg også når vonde og vanskelige ting omringer oss og det virker som om du har forlatt oss. Minn oss på at du vil vende alt ondt til det gode for dem som elsker deg! Amen.*

Brødet som gir åndelig liv

«Da det ble kveld, kom det vaktler og dekket leiren, og om morgenen lå det et lag med dugg rundt leiren. Da duggen forsvant, var ørkenen dekket av et fint, kornet lag. Det var som fint rim på jorden. Da israelittene så det, sa de til hverandre: 'Hva er det?' For de visste ikke hva det var. Og Moses sa til dem: 'Det er det brødet Herren har gitt dere å spise.'» (2 Mos 16,13-15)

PÅ SETT OG VIS kan vi nok sympatisere med Israels folk. De klaget ikke uten årsak. De hadde sannelig et problem, og problemet var meget alvorlig. Så mange som to millioner menn, kvinner og barn vandret gjennom en karrig ørken. De hadde ingen mat. I det minst fra et menneskelig synspunkt fantes det ingen løsning på problemet. Det fantes ingen mulighet til å skaffe mat til alle disse menneskene. De kunne derfor ikke trekke noen annen slutning enn at de kom til å dø, alle sammen.

Ingen trenger forklare for oss hvor viktig det er med daglig brød. Det er livsnødvendig. Det innebærer liv eller død. Uten mat dør vi.

Det er kanskje derfor Jesus sa: «Jeg er livets brød» (Joh 6,35). Jesus er nødvendig. Vi har vårt liv gjennom ham. Han er så livsnødvendig for våre sjeler at vi er døde uten ham.

Liksom israelittene bodde vi også i en åndelig ørken. Vi hadde ingen rettferdighet for Gud eller lydighet til ham som kunne gi liv til våre uttørkede sjeler. Vi var «døde på grunn av misgjerningene og syndene» (Ef 2,1).

Men Jesus er brødet som gir åndelig liv. Han

ga oss rettferdighet ved å leve et hellig liv for oss. Han betalte for alle våre synder ved å dø på korset. Paulus sa at Gud gjorde oss levende med Kristus da vi ennå var døde på grunn av våre misgjerninger (Ef 2,5).

Jesus er vår åndelige mat. Men mat på tallerkenen kan selvfølgelig ikke holde oss i live om den bare blir liggende der. Om vi vil at maten skal være til nytte for oss, må vi spise den. Å ha mat er bra, men det er enda bedre å spise mat. I Bibelen har Gud gitt oss en overflod av åndelig mat og drikke som aldri tar slutt. Er du med på den rike festen som Gud inviterer oss til? Eller lar du maten ligge urørt på tallerkenen der den ikke gjør noen nytte?

La sjelen din virkelig få spise av brødet som kom fra himmelen. Som Jesus sa: «Den som spiser av dette brødet, skal leve til evig tid» (Joh 6,51).

Herre Jesus, du er Livets Brød som gir liv til våre sjeler. Styrk oss med denne hellige mat og gi oss liv i himmelen. Amen.

(Fra «Meditations»)